

**ENDELIG RAPPORT, BRØNDERSLEV PSYKIATRISKE SYGEHUS,
ÆLDREPSYKIATRISK SENGEAFSNIT N4, § 71-TILSYNET,
FOLKETINGÅRET 2017/18**

FOLKETINGET

**Endelig rapport om § 71-tilsynets anmeldte tilsynsbesøg på Brønderslev
Psykiatriske Sygehus, Ældrepsykiatrisk Sengeafsnit N4, den 14. maj 2018**

1. Indledning

Den 14. maj 2018 kl. ca. 10.50-12.30 aflagde § 71-tilsynet et anmeldt tilsynsbesøg på Ældrepsykiatrisk Sengeafsnit N4 på Brønderslev Psykiatriske Sygehus.

Fra tilsynet deltog formand Karina Adsbøl (DF), næstformand Karen J. Klint (S) og Ulla Sandbæk (ALT). Desuden deltog udvalgssekretær Anne Nygaard Just og udvalgsassistent Gitte Ravn Jensen.

Tilsynet mødte som aftalt op ved afsnittet og startede med en introduktion til Ældrepsykiatrisk Sengeafsnit N4 ved lægefaglig direktør Tina Gram Larsen, klinikchef Susanne Jensen, viceklinikchef Helle K. Jakobsen, ledende overlæge Bodil Gramkow Andersen, konstitueret afsnitsledende sygeplejerske Louise Hjortlund Tetsche, juridisk specialkonsulent Ingrid Schmidt Nielsen og kvalitetskonsulent Tine Dahl Mortensen.

Næstformand Karen Klint præsenterede tilsynet og sikrede sig, at patienterne havde fået besked om tilsynets besøg og deres mulighed for at tale med tilsynet, hvis patienterne ønsker det. Tilsynet blev herefter ved oplæg med PowerPoint-præsentation grundigt oplyst om patienterne på afsnittet, behandlingsformer, de fysiske rammer, tvangsstatistikker m.v., og tilsynet fik udleveret materiale om afsnittet, herunder bl.a. husordenen. Tilsynet blev herefter vist rundt på afsnittet.

2. Tilsynet udtaler

Tilsynet noterer sig, at afsnittet fremstod fredfyldt, lyst, venligt og rent, og at der var en god stemning på afsnittet.

Tilsynet oplevede, at personalet var dygtige og kompetente, og at der var et godt samarbejde mellem de forskellige personalegrupper.

Tilsynet finder det positivt, at der er et godt samarbejde mellem afsnittet og sygehusets køkken, der tager højde for at sikre, at den særlige gruppe af patienter på afsnittet bliver tilbudt en mad, som de kan lide.

3. Kort om psykoseafsnittet

Brønderslev Psykiatriske Sygehus er en del af Psykiatrien i Region Nordjylland, og består af både ambulatorier og forskellige sengeafsnit. Sygehuset er beliggende på et stort areal med grønne omgivelser og omkransende skov, og de forskellige afsnit er fordelt på mange mindre bygninger. På Brønderslev Psykiatriske Sygehus findes bl.a. Region Nordjyllands specialenhed for ældrepsykiatri.

Ældrepsykiatrisk Sengeafsnit N4 er et specialiseret lukket sengeafsnit for ældre personer, der har så alvorlige symptomer, at der er brug for, at udredning og behandling foregår under indlæggelse. Nogle af patienterne har en demenssygdom med psykiatriske komplikationer eller adfærdsforstyrrelser, men de fleste ældre har andre psykiatriske sygdomme, især alvorlige depressioner.

Afsnittet er opdelt i to fløje med i alt 20 pladser og en fleksibel opdeling mellem fløjene:

- På gul gang er der 6-8 pladser og patienterne indlægges oftest pga. deres demensdiagnose med tilstødende komplikationer, f.eks. adfærdsforstyrrelser.
- På grøn gang er der 12-14 pladser og patienterne indlægges oftest pga. svære depressioner eller psykoser.

På tidspunktet for tilsynets besøg var der fem tvangsindlagte patienter på gul gang og to tvangsindlagte patienter på grøn gang. Tilsynet fik oplyst, at de tvangsindlagte patienter på gul gang primært er yngre demente patienter, der har en adfærdsforstyrrelse eller har en depression. Tilsynet fik også oplyst, at der muligvis er registreret for mange tvangstilbageholdelser på afsnittet, men at det er med til at sikre patienternes rettigheder, og at de får tilbudt en patientrådgiver, idet patienter med en svær demenssygdom ofte ikke er i stand til at udtrykke deres behov og ønsker.

I 2017 var den gennemsnitlige belægning på afsnittet 95 pct. og den gennemsnitlige indlæggelsestid pr. patient ca. 30 dage. Der er en overvægt af kvinder blandt de indlagte patienter.

Sengeafsnittet har et tæt samarbejde med Ambulatorium for Ældrepsykiatri og så vidt muligt vil indsatsen for at hjælpe de ældre patienter foregå ambulat. Det skyldes, at en indlæggelse i sig selv vil medføre store forandring i hverdagen, og at det i sig selv kan være en ekstra belastning for den ældre patient. Ambulatoriet er også med til at forebygge genindlæggelser. Primo 2018 er der etableret et mobilteam i tilknytning til sengeafsnittet, der giver mulighed for at følge

patienterne i op til en måned efter, at de er blevet udskrevet. Formålet er at afkorte indlæggelsestid og forebygge genindlæggelser.

4. Tilsynets rundgang

Ældrepsykiatrisk Sengeafsnit N4 er beliggende i et ét-etages byggeri med grønne områder omkring. Afsnittet er bygget op omkring en firkant med en stor gårdhave i midten. Tilsynet fik generelt indtryk af, at afsnittet var fredfyldt og det hele fremstod lyst, rent og venligt.

Tilsynets rundgang på afsnittet startede ved afsnittets hovedindgang. Gul gang udgør de første to fløje af firkanten, mens grøn gang udgør de to andre fløje i firkanten. Fordelingen af stuer mellem de to gange er fleksibel. Uden for den lukkede del af afsnittet var der bl.a. et grovkøkken.

Tilsynets rundgang på gul gang

På den gule gang, hvor der primært er patienter med demensdiagnoser med komplikationer, er der generelt fokus på, at der ikke skal være for mange stimuli for patienterne, og derfor er nips og møbler holdt til et minimum. Dog er der rundt på hele afsnittet ophængt billeder fra Nordjylland, primært genkendelige naturbilleder, samt et kort over regionen. Døre, der er malet hvide, er til rum, hvor der ikke er adgang for patienter, mens gule døre er til patientstuer.

På gul gang er der indledningsvis en række rum uden adgang for patienter, herunder skyllerum, linnedepot og hjælpemiddeldepot. I sidstnævnte så tilsynet afsnittets bæltefikseringsudstyr, kugledyner m.v.

Tilsynet kom herefter til spisestuen og opholdsstuen, hvor der bl.a. var TV og hvor der hang et aktivitetsprogram for afsnittet.

Personalekontoret lå midt mellem de to fløje i gul gang og havde glasvægge, hvilket tilsynet blev oplyst om gav tryghed for patienterne. Gul gangs tvangsprotokol var beliggende her, og tilsynet havde lejlighed til at se den igennem. Der var endvidere forskellige skemaer ophængt, bl.a. over medarbejdernes vagter.

I et sanserum var der kuglestole, som "grounder" patienterne og giver dem kropskontrol, samt en projektor fordi sanserummet også indimellem bruges som biograf for enkelte patienter.

Ved siden af sanserummet lå socialrådgiverens kontor. Tilsynet fik oplyst, at socialrådgiveren bruges i forbindelse med patienters udskrivelse, hvis patienten f.eks. er blevet indlagt fra eget hjem, men det ved indlæggelsens afslutning

vurderes, at patienten skal have et andet botilbud. Desuden er socialrådgiveren særdeles aktiv i pårørendearbejdet.

Tilsynets rundgang på grøn gang

Grøn gang, hvor der primært indlægges patienter med svære depressioner eller psykoser, er i vid udstrækning identisk med gul gang dog med lidt flere møbler, nips m.v.

Tilsynet havde lejlighed til at se en ubeboet patientstue af en god størrelse med standard sygehus møblement og et stort billede af den nordjyske natur. Alle patientstuer er enestuer med eget badeværelse.

I spisestuen sad flere patienter og spiste frokost. Til spisestuen hører et modtagelseskøkken, som modtager mad til hvert måltid fra sygehusets centrale køkken. I stuen var der TV, sofaer m.v.

I grøn gangs medarbejderrum var der bl.a. en TV-montre med en oversigt over alle stuerne, og hvor medarbejderne kan se, hvis der f.eks. går en alarm på en af patienternes stuer.

Husordenen er ophængt på opslagstavler på både gul og grøn gang.

Til afsnittet hører en fælles gårdhave og et græsareal, der løber langs dele af bygningen og som er indhegnet. Gårdhaven fremstod hyggelig med beplantning, bænke osv. Der var også opsat et busstoppested, som demente patienter nogen gange går ud til, hvis de gerne vil hjem eller ned i byen, og hvor personalet efter lidt tid kan gå ud og spørge, om patienten vil med ind og have en kop kaffe, mens de venter på bussen. På dagen for tilsynets besøg var det godt vejr, og to mandlige patienter nød solen i gårdhaven. På græsarealet langs afsnittet stod en bil uden "indmad", som demente patienter ligeledes kan komme ud i, hvis de gerne vil ud og "køre" en tur.

5. Tvang

Tilsynet fik under det indledende møde med personalet på afsnittet udleveret grafer over udviklingen i forskellige tvangsformer fra 2013 til 2017. Antallet af bæltefikseringer og frihedsberøvelser er hen over årene relativt stabile, mens antallet af tvangsbehandlinger toppede i 2014 pga. en enkelt patient. Antallet af fastholdelser faldt fra 2013 til 2016, men steg igen i 2017.

I forhold til bæltefikseringer fik tilsynet oplyst, at det ofte er enkelte patienter, der bæltefikseres. I 2017 var det 13 ud af i alt 134 patienter, der blev bæltefikseret, mens der i 2018 har været en enkelt patient, der er blevet bæltefikseret ud af 48 patienter. Det er særligt yngre demente patienter, der bæltefikseres, og de fleste bæltefikseringerne har en varighed på 1-6 timer. § 71-tilsynet har efter

tilsynsbesøget fået oplyst hvor ofte der fikseres pga. beskyttelsesbehov, og hvor ofte der bæltefikseres af andre grunde.

Afsnittet har ansat en ekstra nattevagt, hvilket har forbedret mulighederne for at arbejde med deeskalering af konflikter, og dermed forebygge tvangsanvendelser om natten. Afsnittet foretager også beskyttelsesfiksering, som er fiksering med tilladelse, hvis patienten ellers falder ud af sengen. Det sker altid med observation fra personalet.

Det er ikke kun opnormeringen, som har medført en reducere i antallet af tvangsfikseringer. Afsnittet har siden 2016 arbejdet med sikkerhedsbriefinger i hvert vagtskifte som tilsigter, at personalet, der møder ind i en ny vagt, på kort tid kan blive orienteret om, hvordan den forrige vagt har været, f.eks. i forhold til mængden af tvang, om nogle af patienter har være udadreagerende, haft anden vanskelig adfærd eller har modtaget dårlige nyheder, som kan medføre potentielt ændret adfærd.

Ligeledes har afsnittet ved hjælp af et konflikthåndteringskoncept øget fokus på den deeskalerende del, hvor alle medarbejdere får viden og erfaring med at arbejde deeskalerende i relationen til de psykiatriske patienter. Afsnittet oplever ikke altid, at dette konflikthåndteringskoncept kan favne den adfærd og sygdom, som særligt demente udviser. Det medfører bl.a., at det er andre interventioner, kommunikation samt relationsarbejde, som personalet skal anvende overfor de svært demente patienter. Afsnittet ønsker at dygtiggøre sig i forhold til dette og har derfor ansøgt om satspuljemidler i forhold til "Praksisnært kompetenceløft i forhold til mennesker med demens og udadreagerende adfærd". Den 4. juli 2018 fik afsnittet oplyst, at afsnittet har fået langt størstedelen af de ansøgte satspuljemidler bevilliget.

I 2017 var der otte klager til Det Psykiatriske Patientklagenævn over frihedsberøvelse på afsnittet. Afsnittet fik medhold i dem alle.

5.1. ECT-behandling

§ 71-tilsynet har efter tilsynsbesøget spurgt ind til omfanget af tvangsbehandling med ECT og har fået oplyst, at der har været følgende antal tvangsbehandlinger med ECT i Ældrepsykiatrien i Region Nordjylland i perioden 2015-2017:

	2015	2016	2017
Antal hændelser	20	2	41
Unikke patienter	3	1	5

Årsagerne til tvangsbehandling med ECT skyldes patienter med svære, psykotiske og livstruende depressioner, der på grund af sygdommen nægter at

modtage den nødvendige behandling. De kan især blive livstruet ved spise- og drikkevægring og ved alvorlige selvmordsplaner/-handlinger. En anden grund til tvangsbehandling med ECT kan være patienter med svære demenssygdomme, som samtidig har livstruende depression, og som på grund af den svære demenssygdom ikke forstår hensigten med behandlingen, og derfor modsætter sig.

Tilsynet har efter tilsynsbesøget ligeledes fået oplyst fordelingen af ECT-behandlinger mellem indlagte patienter og ambulante patienter, jf. § 71-tilsynet alm. del bilag 140.

6. Øvrigt

Afsnittet får leveret mad fra sygehusets fælleskøkken, og derudover har afsnittet et grovkøkken, hvor der er små portioner suppe, is m.v., som de kan give til patienterne. Tilsynet fik indtryk af, at afsnittets personale har et godt samarbejde med sygehusets køkken og på trods af, at der laves madplaner for hele sygehuset, er der altid en efterret til aftensmåltiderne på Ældrepsykiatrisk Sengeafsnit N4, ligesom der serveres meget dansk mad, som patienterne efterspørger. Afsnittet har endvidere en aftale med køkkenpersonalet om, at de med kort varsel kan lave noget særligt mad, hvis det betyder, at en patient får noget at spise. Tilsynet blev oplyst om, at de ikke får klager over maden.

På afsnittet er der forskellige aktiviteter for patienterne som f.eks. stolegymnastik, gåture, elcykel, gudstjeneste med en præst hver 14. dag og formiddags- eller eftermiddagssang.

På afsnittet bliver der nogle gange indlagt meget skrøbelige ældre, som mangler helt basale funktioner som at spise og soignere sig selv, og afsnittet går derfor i gang med at optræne disse funktioner, ligesom der kan være behov for genoptræning efter udskrivelse. Afsnittet har nogle gange problemer med ikke at kunne udskrive inhabile patienter, fordi de venter på samtykke fra Statsforvaltningen til, at patienten skal udskrives til en bestemt type bolig.

Ved udskrivelsen laves en nedtrappingsplan og ambulatoriesygeplejersken, som er tilknyttet Ældrepsykiatrisk Ambulatorium, følger patienten efter udskrivelsen og der følges i samarbejde med ambulatoriets læger op på nedtrapping af medicin.

Antallet af akutte genindlæggelser fordeler sig som følger:

	2017	Jan.-juni 2018
Akutte genindlæggelser	30	6
Indlæggelser	230	106
Andelen af genindlæggelser	13 %	6 %

Note: Psykiatrien i Region Nordjylland har oplyst, at akutte genindlæggelser er opgjort som akutte genindlæggelser indenfor 30 dage efter udskrivning. Opgørelsen omfatter patienter hvor den oprindelige udskrivning er fra Ældrepsykiatrisk Sengeafsnit N4.

Tilsynet fik oplyst, at patienter fra gul gang, der er i bedring og savner socialt samvær med andre patienter, bliver flyttet til grøn gang.

Der anvendes ikke velfærdsteknologi på afsnittet, f.eks. sælen Paro, men der er indkøbt nogle store bamser, der ligner hunde, som de demente patienter er glade for.

Der er fri besøgstid på afsnittet, og besøgene foregår på patienternes egen stue.

Normeringen på afsnittet er: 4 læger, herunder 1 overlæge, 17 sygeplejersker og 14 personer, som udgør det øvrige plejepersonale, og hertil kommer psykologer, socialrådgivere, ergoterapeuter og fysioterapeuter.

I forhold til personalegruppen fik tilsynet oplyst, at der er en rimelig god vikardækning, f.eks. med tidligere personale, der er gået på pension, og at de ikke benytter ufaglærte vikarer. Tilsynet fik generelt indtryk af, at personalet var dygtige og kompetente og at der var et godt samarbejde mellem sygeplejerskerne og lægepersonalet.